

J E L E N K Ö R.

54. szám,

Pest, szerda július 6.

1836.

Foglalat: Magyarország (kinevezések, pesti közgyűlés; Szilassy koronaőr; N. Károlyi tűz; Kőrösi Csoma kétszáz darab arany ajándéka; kinézések az idei termésre). Anglia (a két ház biztosságának munkálata; O'Connell's állított fia; alsó 's felsőházi ülések; waterlooi csata évnapja; egyveleg.) Franciaország (lövés a király ellen; Sieyes abbé halála; algieri hírek.) Spanyolország. Olaszország. Elegyhírek. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavíz-állás.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Kinevezések: Majus 28iki legfőbb határozata szerint 6 es. kir. főlsége Verneda Antalt a' fiemei kir. kormányzéknel kiadót és taksahivatal-igazgatót, kormányzékhi titoknoki czimvel fölrüházní;

junius 3iki legf. határozat szerint Kelecsényi János zay-ugróczy plebánust, Uhlárich János illavi plebánust és Szárnyay Dánielt a' nyitrai lyceumban professort, a' nyitrai székes-káptalan tiszteletbeli kanonokivá;

junius 7ik legf. határozat szerint Hollaky Ferenczet az erdélyi kormányzék tisz. irnokát, tisz. föltevővé méltóztatott kinevezni.

Pest vmegye RRei a' törvényczikkelyek kihirdetése végett a' most f. jul. 4ikén ismét közgyűlést kezdettek, melly még ma is folytatott. A' marhahús ára, melly a' közelebbi közgyűlésben 2krral szállítottatott le, a' sürgető körülmények miatt ismét fölemeltetett 1 kral. A' követi költségekről tett tudósításnál, a' megye igen érdemes első alispánja egyszersmind országgyűlési volt követe, a' neki jutó követségi napdíjból 200 pengő frtot a' megye által építettésben levő színházra, 100 pengő frtot a' megye pártfogása alatt levő vakok intézetére, és 200 p. frtot egy állítandó dolog-házra ajánlott meg. Jelentetett egy úttal, hogy b. Baldacci Antal ur ugyan csak az említett megyei színházra 1000 pengő frtot ajánlott. Ezen kívül még a' mult közgyűlés alkalmával ugyan e' czélra tett Pénz-ajánlatok összesen 5249 forint 's 22½ krajczárra rugnak vtóban, melly mennyiségből Róthkrepf Gábor ur gyűjtése 160 forint. özv. Majthényi Pálné adománya 1000 forint, báró Laf-fert Antal uré 500 fr., Földváry nemzetségé 1000 fr., Patay József táblabíróé 1000 fr., Csorba András gazdasági könyvének árából 589 fr. 22½ kr.; Rosty nemzetségé 250 fr., Markos Mihály tb. uré 250 fr., Blaskovich Bert. táblb. 250 fr. Rákóczy Endre megyeb. tisztú főügyvédé 150. —

Miskolcz jun. 2skán. A' főispáni Helytartó Vay Miklós b. ur jun. 15kén fényes kísérel körében Miskolczon megjelenvén, 's azután több napig elnöksége alatt közgyűléseket tartván, ez idő alatt a' tisztujtáshoz szükséges minden előkészületet úgy intézett el, hogy annak előre kitűzött napja, melly a' megye főispánja Reviczky Adam gr. ur főkan-czellár 6 exlta hitésének is névnapja, f. hp. 23dika felvirradván, reggeli 8 órától fogva 10½ óraig minden választás alá tartozó hivatal betöltetett. A' volt fő tisztviselők megtartattak, a' többi új is mind felkiáltással választatott el az illy alkalommal lehető legnagyobb rendben. Másnap a' kinevezés alá tartozó hivatalok töltettek be. Megmaradt ugyan, mint mondtuk, ugyszólván az egész tisztikar, azonban az alsóbb hivatalok rendes előadása végett, hol még is változások történtek, közöljük az egész tisztikart: alispánok: 1. Szathmáry Király József, 2. Bük Zsigmond; főjegyző Palóczy László, aljegyzők: 1. (tisz. főjegyzői ranggal) Okolicsányi János, 2. Rácz János, 's Okolicsányi Manó, tiszteletbeliek Márjássy Menyhért, Klobusiczky Ágoston, Biró János, Kun Miklós; levéltárnok Pösch József, sornok Chyk Mihály; fő pénztárnok: hadi, Szepessy József; házi, Dominkovics Lajos; számvető Kiss László, aladószedők: az alsó két járásban Vizsolyi Pál, a' felső két járásban Ragályi József. Miskolczi járásban: főszolgabíró Szepessy László, középponti alszolgabíró ifj. Se-be József, járásbeli alszolgabíró Szentimrey József 's Paulikovich László, tiszteletbeli Losonczy János és Zsóry Menyhért; esküttek: Bárány Bertalan, Vadnay Bertalan, Molnár Zsigmond, Visolyi Károly, tiszteletbeliek: Sturman Sándor, Bizony Tamás, Bárány Farkas, Karácsondy István, Vadnay Pál. — Egri járásban: fő szolgabíró Nagy Gedeon, al Palóczy Tamás és Majthényi György, tiszteletbeli Subich Lőrincz; esküttek: Marton Gedeon, Szabó György, és Zbiskó Pál, tiszteletbeliek Fekete Mihály, Biró Albert, Hudich János, és Szabó Ignác. Ezen két alsójárában a' esendbiztos Kisszely István. Szentpéteri járásban főszolgabíró Losonczy Károly, al Fekete András és Csépanyi Ágoston, tisz. Losonczy Gedeon; esküttek: Lukács István, Holló Ignác és Szalay László, tiszteletbeliek: Janoviczky Ferencz, Farkas János, Marton Péter és Kassay Pál. Szendrei járásban: fő szolgabíró Miklós Ferencz; alszolgabírák ifj. Ragályi Károly és Gombos Miksa, tiszteletbeli Lossonczy András; rendes esküttek Osváth Mihály, Szalay Mihály 's Török Samu; tiszteletbeli: Varnay Ferencz, Péchy Flóri és Zsarnay Ferencz, — a' felső két járásban köz. bátorságra ügyelő biztos Szakál Sándor; tit. biztos szolgabírói ranggal Törös Tamás; tisztú főügyvéd Balogh Ábrahám; alügyvédek Bakó János, Kis Károly, és Zsóry Flóri; tiszteletbeliek: Paulikovich Pál, Török Aloiz, László József, Pilita Ádám, Szalay Pál, 's Gyarmaty Samu; főorvosok 16 Szathmáry József, 2dik Breidschwer Benjamin; főmérnök Lossonczy József; várnagy: Orássy József.

Pesten július 2ikán reggeli 5 óra tájban 16 napig tartott betegségéből származott végső elgyöngülés következtetésében elhunyt Szilassy József 6 exca, a' sz. korona örje, tornai főispán, sz. István-rend vitéze, val. b. tit. tanácsnok, a' Hétszemélyes tábla közbírája, a' dunántúli helv. vallást követő egyházi megye fő curátora 's a' t. a' király 's haza javára köz. hivatalokban félszázadnál tovább

fáradhatlanul 's hűséggel töltött becses életpályája 82ik évében. Hideg tetemei Pánd helységbe vitettek a' nemzetségi sírboltba; a' halotti tisztelet pedig jövő aug. 28ikán itt Pesten a' helv. szerlatást követő kereszténynek templomában reggeli 10 órakor fog tartatni. Siratják elhunytát özvegye szül. báró Inczedy Katalin. 6 exca, 's gyermekei: Johanna néhai Jakabfalvy András k. helytartósági titoknok özvegye, Teréz néhai Csoma Zsigmond táblb. özvegye, József kir. helytartósági tanácsnok, Ferencz több ns. megye táblabírája, Agnes báró Györfly Pál ur hitvese, Mária Péli Nagy András ur hitvese és György tek. Pest vmegye szolgabírája, 's ezek nagyreményű gyermekeik és számos rokonságuk: de kivált fájlalja az érzékeny veszteséget azon közügy, mellynek az érdemkoszorús elhunyt olly buzgón 's híven szentelé egész életét.

N. Károly jun. 30 hat nap óta majd minden nap sőt egy nap többszöri gyújtogatás történn, mellyeket állandóan dühösködő nagyselek 's több hónapi szárazság még pusztítóbbakká tón, már eddig 250 háznál több, névszerint a' Nagy és Somos-utcának nagyobb részei összehamvadtak. Az elégett házak becsét belső butorok 's benvoltakon kívül könnyen kétszáz ezer frtra tehetni. 365 család fosztatott meg majd minden vagyonától, úgy hogy mindennapi kenyerek sincs. De Károlyi György gróf uradalma részéről, addig is, míg a' távollevő gróf adakozási kegyessége több segédelmet juttatni szives lesz, naponként egy mázsa szalonna, 10 mázsa kenyér, kétszáz itcze bor, 's egy részben kész pénz osztatik ki a' boldogtalan elégték közt inség enyhítésül. Milly csapás ez az alig szűnő hosszas, gyakor és kártékony földindulások után, kiki elgondolhatja.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG. — Kőrösi Csoma Sándor a' magyar akademia 's a' londoni ázsiai társaság' levelező tagja, a' brit-indiai kormány' pártfogása alatt Keletindiaiban libeti és sanscrit studiumokkal foglalatokodó honfi társunk, Calcuttában, m. évi július 18dikán költ, 's akkori m. t. társasági titoknok Döbrentei Gáborhoz intézett levele mellett, a' magyar nemzeti akademia pénzalapja nevelésére két száz darab aranyat küldött. Pesten jun. 28. 1836. D. Schedel Ferencz titoknok.

Egyik igen tisztos levelezőnk mint figyelmes gazda, alvidéki utjából az idei termés állapotjáról némelly tájakról következő tudósítást közöl: Jun. 20ikán Szolnoknál a' Tiszát elhagyván, miután sajnálva néztem, hogy a' tartós szárazság miatt legtöbb helyen a' nép utolsó reményét is t. i. a' Tisza lapályit, mellyből még némi szénát várhattak volna, föl kelle a' tikkadt marhának szabadítani, — elérkeztem Kun sz. Mártonba, de erre is úgy kiégve találtam a' földet, mint Heves vmegyének tiszamelléki járásában, és az egész Nagy Kunságban; az emberek kivált őszi vetéseiket örömet széna gyanánt is letakarták volna, ha azokat a' kasza gyérségök miatt rendre húzhatná, de szememmel láttam sok helyen olly ritkasságát 's alacsonyágát az őszi vetésnek, hogy azt lerántani vagy fölgyűjteni teljes lehetetlen. Hasonló aszúság uralkodik Békés vmegyében is, hanem a' mint ez előtt egy pár héttel Biharban megfordultam, nevezetesen Várad táján, a' környéket zöldébbnek találtam, legalább az őszi vetések némiméü reményt nyújtanak, kaszálók különben ott is fonnyadtak és satnyák levén. Orosházán innen Battonyának jöve, a' nem rég hullott esők nyomai a' legelők zöldségén nem csak észrevehetőek valának, hanem már Mezőhegyesen, hol a' katonai ménesek kedvökre rághattak, a' katonák nem kis számmal kaszáltak is, mi most az alföldön a' legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Battonyától Aradig jó karban találtam az őszi vetéseket. Aradon a' kétszeres búzát 6 fr. körül, a' tisztát pedig 7 frton is felül árulták. Innen Temesbe jutván mindig jobb jobb vetések ötlének szemeimbe. Az ujaradi és szeptehai német lakosok tiszta búzáit az időhez képest dicsérhetni. Temesvárt is elhagyván, a' zsebelyi határ (melly a' esakovai kegyes hagyományai uradalomhoz tartozik) szinte dicséretes. Csakugyan Temes vmegyében láttam legelső széna boglyakat, olyan természetel is bírván az itteni föld, hogy azt a' későbbi kevesebb eső is termékenyíti; különben e' tájon, kivevén a' helyenként hibás és a' fagyok által megromgált kukoriczát, a' termést jó középszerűnek nevezhetni; noha más részről szomoruan kell megvallani, hogy a' gyümölcsfák és szőlők Temesben is elfagytak, úgy hogy Verseczen, hol igen nevezetes veres borok teremnek, a' tavalyi bornak eddig 3 fron kelt akója most fölrogtat nyoleczra. A' földesuraságok elvégezték már tavalyi termésöknek, melly jobbadán kazalokban telet, nyomtatását, ámbár igen sok határban üszög borítá a' búzákat, 's ez talán oka, hogy Temesvárott a' kétszerest legközelebb is alig adhaták valamivel följebb 5 frtnál, de a' hajósok a' tiszta búzáért a' német falukban nem csak 7 hanem 8 frtot is ígérgetnek. Az őszi repce valamint mindenütt, úgy e' környéken is a' tavaszi száraz fagyokban igen szenvedvén hibásan fizetett, ugyan azért a' temesvári kalmárok 20 vtó frton kéri köblét a' fekete repcének. — Temesben, 2—3 helységet kivéve a' marhadög nem uralkodott, mit méltán a' ns. vmegye által intézett koránti elzárásoknak tulajdonithatni, hogy a' nyavalya, kivált az öldöklő marha-tüdőgyulladás, tovább tovább nem terjedhetett. — Koránsem lehet, a' mennyire tudósítottam, a' szomszéd Torontál vmegyei termést dicsérni, hol szintolly szárazság mondatik uralkodni, mint

a' Maroson túli megyékben, és a' hol szénának kivált, nagy hiányát érzik; annyi bizonyos, hogy Csanád és Csongrád vmegyéből már is járnak ide emberek búzát szerezni, és már is előre ajánlják magukat a' mostani még zöld búza nyomtatására. Már a' hozzám szomszéd Dentát is (kamaraí mvarasocska Versecz és Temesvár közt az országúton) megszállá a' magyar lakosok nagy száma; úgy más helységeken is észrevehető a' magyarság szaporodása, mint Sósdián Temes szélén és Krassóban Jerszegen, Izgáron, Vermesen és Zsidovinon, melyek mind a' kegyes hagyományi, a' kövéresi urodalomhoz tartozó helységeik; így laknak Vecseházán is Győr és Veszprém vmegyéből oda származott magyarok. Megjegyzem végre, hogy Temesben, ezen nagyterjedelmű megyében a' rekkenő meleg behatása ellenére is ritkán volt egészséges a' népség mint most. — Előz ragasztjuk még a' más vidékekről érkezett illy nemű híreket: Borsod alsó részén a' szárazság folyvást uralkodik elannyira, hogy az élet jobbadán elsűlt s már aratáshoz kell nyulni. — Felvidékek közül dunai Szigetközben — e' borparlag vidéken — a' termés, ámbár láthatni itt ott hideg-csépelt kalászkokat, áldott; széna, kivált dombosabb helyeken két annyi mint tavaly; a' konyha-zöltség esőt vár, de a' gyümölcsöt, mely egyik fő ága e' vidéki gazdaságnak, még virágjában dugába dönté a' késő-májusi dér. E' vidéken jun. eleje óta a' cholera-beteggek számosabbak. — A' Budához szomszéd határookban már elkezdék az aratást.

Köz tudomás, hogy a' pesti ágostai vallású hívek a' magyar isteni tisztelet létesíthetése végett alapítványokat gyűjtenek. Dícséretes enlítésül szolgálhat e' tárgyban, hogy id. Jankovich Miklós tábl. ur. alig hallván meg e' dolog híreit, azonnal minden felszólítás nélkül e' célérthetésre 50 fírtot küldött, mely felebaráti szeretetének s a' nemzeti nyelv s előmenetel iránti buzgó részvételének újabb példájáért, magát az illető hívek szíves köszönetére méltatá. —

A N G L I A.

Az alsóház által kinevezett biztosság nevében felolvastatá a' kincstári kanczellár június 17én mindazon okot, melyeknél fogvást a' felsőház indítványait az alsóház megváltoztatá. Ezen okok komolyan s hathatósan vannak előadva, azonban a' biztosság öszintén meg van arról győződve, hogy a' lordoknak az alsóházzal ki kell egyenlíteni a' dolgot, azért is felszólítja a' felsőházat a' törvényjavaslatnak mostani alakjában elfogadására. Sir R. Peel a' kisebbszám nevében ellenmondott annak, mintha ezen ok-előadás az egész ház nevezetét fejezné ki. A' felsőházban az alsóház által ajánlott értekezés elfogadtatott, s azonnal hét tag hatalmaztatott föl az alsóház küldöttségével értekezésre s egy óranegyed múlva visszajöttek a' küldöttség tagjai s az alsóház ok-előadását magukkal hozták, mely felolvastatván, vitába vétele jun. 24re tüzetett. — Az alsóház különös biztosságot nevezett ki, mely megvizsgálja okait a' félelmes arányban növekedett hajótöréseknek s egyszersmind véleményét, javaslatát nyujtsa be: minő javításokat lehetne a' kereskedő hajók építésében, hajós legénnyel megrakatasában s vezérletében eszközletbe venni, hogy tengeren a' tömérdek veszteség mind emberéletben, mind vagyonban kevesíthessék meg. A' visszaélések, ugyanmond a' Courier, melyek eltörlését most várhatni majd, valóban botránkoztatok. Az eddigi rendszer a' hajózásra nézve tiszter veszélyes volt, mint valamennyi zátony, szirt, és folyások tengerreinkben, mert évenként több hajós embert temetett a' hullám sírba, mint a' mennyien legvérebb tengeri útközletünk bármelyikében is elhullottak. 1833ban, pedig ezen év még nem tartozik az igen veszélyesek közé, mintegy 800 kereskedő-hajó szenvedte törést, vagy vettetett zátonyra, mi mintegy harninczadrésze az egész angol s gyarmati hajóserégnek, mi mellett számos élet s példátlanul tömérdek tulajdon juta tönkre. —

O'Connellt a' toryk unszolására mindig követi s üldözi bizonyos Henry Courtenay, ki magát természetes fijának adja ki. — Jun. 15kén is, midőn Buckingham ur részére gyűlés tartatott, megjelent Courtenay, s alig végzé beszédét O'Connell, midőn felruhája szárnya után nyulván, elismértetését sürgeté tőle. E' jelenetre nagy zaj következett, O'Connell elhagyá a' szobát, a' toryk által fogadott fiját pedig kidobták az ajtón. Ugyanazon nap estén Courtenay a' királyné színházában Douglas szomorujátékban mint Narval lépett föl. Jutalom-játékára meghívásokat küldöze szílyel, melyekben állított atyja keményszívűségéről van szó. A' közönség azonban nem volt számos. A' szomorujáték, s a' rá következő e' című csél (Posse) közt: „Az irlandi, Londonban“ több hangászdarabot kelle játszani; de kitudódott, hogy Courtenay a' hangászokat nem fizette meg előre, mire is ezek játszani vonakodak. Ez a' karzat figyelmeztetést természetesen ki nem kerülhetett, s azért is mind a' színészeket, mind a' hangászokat özőn szidalmakkal illeté, melyek rohadtt gyümölcs záporra változtak. A' hangászok ez alatt helyeiket megtartani akarni látszának, s föltek kalapjaikat; de bezzeg ekkor az egész földszin a' hangászkarra rohant, s a' színen levőkkel rendes ökölharcba vegyült; míg végre a' csend helyre állítottatott, s a' darab végig eljátszatott. A' megjutalmazott színészhez illő színi előadás. —

Mulatságos volt az alsóház jun. 14ki ülése. Miután Hume a' posta-szolgálat iránt, s név szerint a' hírlapok kieserélése tárgyában Anglia s Franciaország közt kötendő szerződés iránt némi kérdést tőn, a' kincstári kanczellár pedig azt válaszolta, hogy a' szerződés már megkötöttet, s aláíratott, s azt nem sokára meg is kapja, de nem tudja még, mikor teheti a' ház asztalára, fölkelte Trench ezredes (ki néhány nappal előbb Wasonnel bajoskodott) s így szól: „A' ház, úgy hiszem, megengedi néhány észrevetelt tennem bizonyos tárgyról, mely valamint engem, úgy a'

többi tisztes tagot is egyenlően érdekl. A' ház új börtönéről szándékom szólni. (kaczaj.) Én voltam első, ki e' börtönt felavatám. (kaczaj) s ott aként érzem magamat, hogy az ismét példabeszéd szerint: „kinek a' kása megégette száját, az még a' tarhót is fúja,“ jövendőre nézve ugyan óvakodni fogok, hogy a' szónok nemtetszését v. haragját magamra ne vonjam. (újdon kaczaj.) Ugy tetszik, az e' börtön-építésre megbízott építész annak saját rendeltetését egészen elveszté szeméi elől, mert a' szobákat úgy intézte, hogy mind a' két tisztes tag, kik valamely ezivakodás miatt oda szerencsétlenül ballagni, kénytelenek abban együtt lakni. (csattogó harsány kaczaj) Meg kell engedni, hogy ezen együttlakás nem igen kellemes s alkalmat is nyujthat némi izellenségekre. A' szobák továbbá igen szűkek, és számuk is kevés, s azon hang és szin után ítélve, melyet a' vitázatok e' házban egy idő óta öltének, úgy hiszem, nem volna helytelenség a' börtönt jóval megtágítani, s még néhány szobát építtetni hozzá.“ (közös kaczaj, melyre maga a' komoly Abercromby, a' speaker v. házelnök is kifakadt.) Ugyanez ülés alatt menté magát J. A. Smith, hogy ámbár azután jött be, miután a' speaker a' kérdést már felfogta s megtette, ő mégis szavazott, mi a' parlament szabályozatnál fogva természetesen tilos. Minthogy Smith urat valamelyik törvényiszolga bocsátotta be a' kérdés megtétele után, e' szolgát a' speaker azonnal elbocsátá.

Az alsóházban jun. 14kén, miután felolvastatott azon biztosság ok-előadása, mely az irlandi hatósági törvényjavaslat-módosítást tárgyzá, fölkelte Sinclair tory tag, s kérdé Russellt: midőntartatja a' kormány az irlandi tizedi törvényjavaslatot vesztéleni, holott, míg a' mostani ministerek az ellenző félen voltak, e' rendszabályt multhatlanul szükségesnek állították Irland nyugalmá- ra? — Russell így felelt: „A' tisztes tag úgy látszik, nem tudja az utóbbi évek történetét, vagy nem igen figyelmeztet azokra. (halljuk és kaczaj). A' tisztes tag arról vádol, hogy aggodásomat mutatam az irlandi tizedkérdés elintézése miatt; én aggodást nem mutattam, hanem valóban éreztem, s e' miatt még 1833ban kérésztettem törvényjavaslatot e' tárgyban, mely a' parlamentnek be is nyujtaték. Az alsóház el is fogadá azt, de a' felsőház félreveté s így elenyészett (halljuk!) A' ministerek 1835ben más törvényjavaslatot adtak elő e' kérdésre nézve, de a' lordok ezt is kilökték. (tetszés a' ministeri oldalon) Most egy 3dik törvényjavaslat forog fen, s a' kormány azt bizonyosan előmozdítandja, noha nem sok reményem van, azt törvény gyanánt láthatnom. (halljuk!) Azonban, a' tisztes tagnak, tán egy hathatós beszéde van készen e' tárgyról zsebében, melyet türethetetlenül ohajt már egyszer elszavalni! ha szíves akar lenni azt az angol tizedi törvényjavaslatról elmondani, bizonyosan hasonló hatása leend. (Nagy kaczaj.) s a' t.

A' felsőház Melbourne indítványára elhatározván, hogy a' hatósági törvényjavaslat, mikép azt az alsóház felküldé, jun. 24én vételessék tanácskozás alá, Haddington lord megjegyzé, hogy szerinte az értekezés nem az eddigi szokás szerint tartatott, minthogy a' kiküldött lordok, a' helyett, hogy az értekezés alatt fedett fővel ültek volna, fedetlen fővel állottanak Lansdowne lord: „Bizonyosan tévedésből történt az, ugymond, a' ns lordok részéről, mert az értekezés nagyobb része alatt fedetlen fővel ültek ugyan, de szobába léptük után eleinte föltek kalappal ültek. A' ns lord igen helyesen tevé, hogy e' szokásra figyelmeztetett; de azt bizonyosan nem fogják példa gyanánt használni a' következő esetre nézve (halljuk!) az ellenző részen.) — A' Sussex herczeg egészségi állapotjáról kiadott hírlemények folyvást nyugtatók. — O'Connell nője, mint mondják, vízkorságban szenved, s állapotja reménytelen. — A' M. Chronicle szerint Salamons ur (zsídó) a' sheriff, a' jun. 22ki udvarlaskor vitézzé fog ütteni. —

Az alsóházban jun. 16án jelenté a' kincstári kanczellár, hogy jun. 20án nyujtandja be törvényjavaslatát az újságbélyegre nézve. Wakley a' parlamentek hét évig tartása iránt jelentett indítványát a' ministerek megjegyzésére elhalasztá. Wood alderman biztosságot javasolt nevezeteni, mely célszerű módokról gondoskodják pénzt szerzeni a' főváros megkívánt, nyilvános építéseire. E' kiadások közt lenne a' Waterloo- és Southwark hidak megvétele London számára, hogy a' rajtok fenálló vám-töröltessék el. Az indítványtevő egyszersmind javasla, hogy e' pénzt legkönnyebben megszereshetni, ha minden tonna szénre, mely Londonba vitetik, hat pence adó rovatik, mi évenként 51 ezer ft. sterlinget jövedelmezne s kiszámolta, hogy a' szegény ez adónál fogva évenként csak egy shillinggel fizetne többet, s ez által London valamennyi hidain szabadon járhatna. Ez azonban csak előleges gondolatja, melyet vizsgáljon meg a' biztosság bővebben. Színtez ülésben O'Connell biztosságot kívánt a' Lotteria törvény megvizsgálására, de mivel a' kincstári kanczellár azt mondá, hogy szándéka eziránt törvényjavaslatot előterjeszteni, indítványát visszahuzta. —

Az alsóházban jun. 20án jelenté a' speaker, hogy O'Connell kilkenyi választatása ellen a' benyujtott kérelem kezesség híjánja miatt megszenmittetett. O'Connell visszahuzá a' felsőház közvetlen javítására célzó indítványát, s helyébe következőt jelentett jun. 30ra: „Hatalmazassék föl egy biztosság az iránti vizsgálásra s tudósításra: nem volna e' az ország jólétére szükséges, a' felsőházat javítani, és pedig az által, hogy a' képviselők elve a' peerségre is kiterjesztessék, s a' választók sajátosága és választásmód megváltoztassék.“ — A' kincstári kanczellár a' biztosságban előterjeszté a' lapi bélyegár leszállítást tárgyzó törvényjavaslatot, mely alkalommal Charles Knightley indítványt tőn, hogy az újsági bélyeg-

tek el csak Villarealban, 's 130at egyéb helyeken 's végre kirabolták a' gojaini és galaretti egyházakat is.

Azon magasztalásokkal, 's folyvásti békehírekkel, melyeket az új ministerium hírlapjai szüntelen hirdetnek, furcsa ellenzetben áll a' saragossai nemzeti órség fölírása a' királynéhoz jun. 11éről. Ha meggondoljuk, minő szerepet játszott eddig Saragossa a' spanyol revolúciónban: nem lehet e' fölírás fontosnak nem tekintenünk. Foglalatja következő: Señora! a' kellemetlen benyomás, melyet a' minden alkotmányos rend ellen történt, 's a' ház kisebb számából származott váratlan ministerváltozás minden jó spanyol szívben okozza, városunkban veszélynek tevé ki a' közrendet, melynek fentartása a' nemzeti órségre van bízva. A' nemz. órség tagjai el vannak szánva e' szent zálogot, mellytől a' haza nyugalma 's jövődjé függ, épen fentartani. Azon magas érzelemtől lelkesülve, melyet a' honszeretet a' polgári katonaságban táplál, ezennel tisztelet-hódulatát mutatják be Fölségednek, millyel minden, fölséges leánya thronjától származó rendszabályt fogadtak. Azonban a' heves forrongás, melyet a' mostani ministerek viselete városunkban 's környékén naponként nevel, nem enged tovább hallgatniok. Elnek hát ezennel azon joggal, melly minden képviselőes kormányal páros. A' cortes rögtön feloszlatása, fontos munkái közepett; a' különös mód, mellyel az estatuto real elmellőztével, új cortes hivatik össze; az adó törvényellenes beszédetése, melyet a' ház nem ajánlott meg, 's az alacsony személyes gyűlölség, melly azon cselekedetben mutatkozik, hogy minden procurador, ki független viselete által küldöji tiszteletét nyere meg, hivatalától megfosztaték, 's még a' bírói hivataltól is, ennek sérthetlensége dacára — mind ez olly rendszabály, melly a' korona tanácsosítól a' közbizodalmat, az igazi hatalom egyetlen kútfejét, 's minden alkotmányos ország lényeges föltételét, teljesen elvoná. A' procuradoroknak nem vala szabad magokat azon szemtelen megtámadások ellen, mellyekkel a' törvény színe előtt tetéztettek, ótalmazni, 's e' helyzetük meggyőző a' népet arról, hogy nem rend és igazság-szeretet, hanem békülni nem tudó párt kapzsisága okozá ez önkényes bánást, melly Fölséged jószágos czéljai ellenére szerkeződik. Illy nem politikai és népszerűtlen rendszer folytatása, nézetünk szerint, nem czélozhat másra, mint külső avatkozást híni nyakunkra, 's az ország tartományit új nyomoruságba dönteni, mit a' saragossai hős érzelmű nép teljes erővel kíván eltávolítani 's mi ellen e' nemzeti órség a' közrend nevében, vére s élete feláldoztával kész harcolni. Mi nem kiméltük vérünket, valahányszor ezt hazánk kívánta, 's Fölséged számoljon vérünkre, melly ereinkben buzgadoz, ha a' némelly emberek dicsvágya s büntetéstől mentessége által föllobbantott polgári háboru a' törvényes thron győzödelmét kétséssé tenné. De polgári szabadságunkat nem szabad eljászanunk, 's ezennel kénytelenek vagyunk Fölségeddel minden jó hazafi boszuságát tudatni, kik készek saját tűzheleiket minden zsarnok ellen védeni, bárki legyen is ez. A' saragossai nemzeti órség, melly e' pillanatban az egész ország nemzeti órsége nagyobb részének gondolkodását jelenti ki, összegyűlt e' szemléleteit Fölséged elibe terjeszteni; kellemetlenek leendnek ugyan ezek Fölséged mostani tanácsadóinak, de Fölséged nem felejtí el, hogy polgárok hazafisága lehellé ezeket, kik Fölséged hú alattvalóji 's más dicsvágyat nem ismérnek, mint Fölséged leánya királyszerkét megerősíteni 's a' nemzet politikai szabadságát fentartani. Öst. Beob.

Egy madridi irás a' Mem. Bordelaisbank köv. adatokat közöli a' regensné szándékolt utazásáról az éjszaki sereghez: Izabella kis királyné, 's d. Francesco de Paula infans követendik a' regensné útjában, melly a' bourboni ház spanyol thronra jutása óta hallatlan pompával 's fénypazérlással vitendik végbe. Az első minister, tisztársival, az indiai patriarcha 's a' toledói választott érsek szinte kíséretében leendnek. A' grandezza nagy száma 's a' katonai rendek keresztselei hasonlag hozzájuk társulnak; a' palota szolgálatbeli udvarnokai 's kamarás urfijai, Castilia magas zászlósai egész hagyományos díszöltözeteikben nem kevésbé. — Ugy hiszik, hogy a' sereg megszemlélése után egész udvar Burgosba megy, hol Izabella királyné koronáztatása nagy ünnepellyel hajtatandik végbe. —

A' J. du Commerce köv. irás közöl Bayonneból: Villareal gen. ideigleni fővezérre neveztetése (Eguia távolléte alatt, ki az elorriói 's cestonai fürdőbe megy) egészen a' sereg ohajtása szerint történt, ki Zumalacarguy halála óta folyvást őt kívánta fővezérül. Hihető, hogy most már a' hadi munkálatok sokkal gyorsabban folyandnak, 's Cordova kénytelen lesz minden erejét megfeszíteni, hogy munkás ellenével szemközt állhasson. De különben is ügyekeznie kell valamely elhatározó csapásra, mert a' választások ideje közelg 's azoknak sikere életkérdés mind réa, mind a' mostani ministeriumra nézve. Egy győzödelem igen jókor történnék most a' választók szelleme irányására. — Bayonneban már azt is beszélték, hogy Cordova jun. 15én Vitoria-ba visszaérkezett 's nyomban hírnököt küldte Villareal generálhoz, ki azt személyes beszélgetésre kérje meg, egy igen fontos tárgy fölött. E' tárgy hihetőleg az ellioti szerződés nagyobb kiterjesztése, mert a' Cabrera kezébe esett foglyok nagy száma mégis végre illy rendszabály szükségét érezhetővé fezdí tenni. Villareal hírvél adta Cordova ezen kívánatát d. Carlosnak, 's ettől igenlő választ vett. Ha ez igaz, hihetőleg a' segédcapaktokról sem felejtkeznek el; de igen kétséges, hogy d. Carlos réa

áll é ezen szerződésnek az angolokra is kiterjesztésére, mert ezekről uralkodó vélemény, hogy nem elvekért, csak pénzért harcolnak. — Saragossai levelek jelentik, hogy Cabrera, Sarrion faluban Teruel környékén egy christino csapatot ismét meggyőzött, 's 130 (más hír szerint 1300) foglyot magával vitt. — Cabrerát most 7—8000 emberével s 500 lovassal Navarrába várják. Az erősségek építését nagy buzgalommal folytatják a' carlositák mindenfelé; Ernaniiban szivreható jelenés látni a' számos, mindenkoru 's rangu asszonyt, kik önként egyesültek azon czélra, hogy sebesültek számára ingeket, kötéseket, tépést 's a' t. adjanak. — Torres elfogatása óta igen megfogalkozott Cataloniában a' zendülők száma, főcsapatjok Tristany alatt mintegy 1500 ember lehet. — Pamplo-nai levelek igen panaszkodnak az ottani al-király Meer báró miatt, ki a' tartományban szenvedhetlen önkényt bitorol.

A' madridi kormány két ügyvivőt küld Londonba, hogy ott 80—90 millió franknyi kölcsönt nyissanak meg. Egyike ezen ügyvivőknek Andagua, cadixi pénzváltó, ki három napig Parisban tartózkodván jun. 19én Londonba utazott. Mint hírlík, e' kölcsönben, mellyet legalább egy részben létesíthetni reménylenek, Cuba sziget jövedelmeit szándék elzalogosítani.

A' Phare, Cordova visszaérkezett jelentvén az éjszaki sereghez, egyszersmind azt beszéli, hogy a' királynétől neki ajánlott grandezát el nem fogadta, mellyel „arlabani gróf“ vagy „mendogorai herceg“ czím volt összekötve. Ugyan e' lap keményen kikel azon élénk 's állítólag fölséges dicséretet ellen, mellyekkel némellyek az angol segédsereget tetézik, 's egyszersmind ügyekez a' francia segédsereget 's annak parancsnokát, és az idegen sereget emelni ki. — A' carlositák mostani fekvése sokkal kedvezőbb, mint az, mellyből máj. 5én elűzettek, 's hogy ezeket elfoglalhasa az ellenfél, sokkal több embert kell föláldoznia, mint akkor.

A' regensné, midőn leányai nevelését Cabo-Reluzra, egy tudománya 's műveltségéről isméretes papra bízta, így szólt ehez: nevelje Ön őket, de ne úgy mint egy király gyermekeit, hanem mint egy polgárait, 's mindenek fölött ajánlom Önnek, hogy tőlök a' hízkedőket távol tartsa. —

O L A S Z O R S Z Á G.

Roma jun. 14. A' francia lapokban különféle czikkeket lehet olvasni Rómából, mellyek olly határozott nyelven szólnak, hogy megkísértetik az ember igazaknak tartani azokat. Biztos kút-főből állíthatni azonban most már, hogy a' tartományokból az idegenek kitakarodására nézve a' két szomszéd hatalom semmi föltétet nem ajánlott s e' szerint épen nem kívánta, hogy a' pápai igazgatás nemzeti órséget, vagy ollyasmit állítson fel. Az itteni elfogatásokról szinte csak annyit mondhatni. Ha történetek is elfogatások, min épen nem csudálkozhatni, mert vannak itt is elégüetlenek, annyi bizonyos, hogy legalább okát azoknak csakugyan nem tudni. Némellyek szerint külső kormányok kívántára történtek azok s valamint okuk isméretlen, úgy még kevesbé tudni, hova lettek az elfogottak. De azzal itt senkisémtörődik, csak maga bátorságban legyen. Don Miguel itt nagy visszavonultságban él, a' róla kürtölt hír nem mind igaz. Annyi való, hogy állapotja szűk, 's valóban illenek, ha egyezés útján annyi jutna neki, mennyiből rangjához illően élihetne.

E L E G Y H I R.

Rossi Péter, mesterségére órás és eröművész Rómában, új nemű malmot talált föl, melly viz vagy löerő által tétetik mozgásba 's minden eddig feltalált hasonló nemű mozgonyak fölötti elsőséggel bír; a' hajtó erő általa 360szornyira neveltetik; egyetlen egy ló különféle nagy mozgonyokat indíthat meg, 's egyszerre többnemű gabonát örölhet. E' mellett a' mozgony csekély területű 's könnyen hordozható — New-Yorkban pedig egy Planton nevű dr. ujnemű gőzhajót eszméle ki, mellynek mintáját a' washingtoni Capitoliumban állította föl. Ezt ő a' csatornákra kívánja alkalmazni, a' nélkül hogy a' partokat rongálná, mert ez sem oldalról sem maga előtt 's után nem okoz habokat. Egy azon teherrel két harmad résznyivel kevesebb vizet húz magához, mint a' közönséges gőzhajók 's ezért a' legesekélyebb vizű folyamokat is járhatja. Azt is állítja a' föltaláló művész, hogy ezen gőzhajójával nehézség nélkül keresztül halad a' homoktorlásokon és sziklákon is, 's így a' zsilipeket fölslegekké tevé, a' csatorna-építést is tetemesen olcsóbbítja. —

Brüsselből majus 19ről írják, hogy a' la grappei szönbányában Mons mellett nagy szerencsétlenség történt. A' viz ugyan nagy sebességgel 's hirtelen tödult belé, midőn épen számos munkás foglalkozott benne. 35 vagy 40 munkás az áradó vízbe fult, más tizenháromnak pedig volt még ideje kiszabadulhatásra. Közönségesen bizonyosnak állítják, hogy a' munkások gondatlansága okozá a' szerencsétlenséget, mellyet gondosabb vigyázat által vagy egészen elhárítani, vagy legalább az embereket a' veszélyből kimenteni lehetett volna. — Folyó évi oct. 30—31kén 's 9ber 1én áll meg Dázia 2dik százados ünnepét a' reformatio ez országba hozatalának.

Gabonaár: július 5dikén Pesten Tiszta buza 106 2/3 — 93 1/3 — 86 2/3. Kétszeres 66 2/3 — 60 — 53 1/3. Rozs 50 2/3 — 49 1/3 — 46 2/3. Arpa 53 1/3 — 50 2/3 — 46 2/3. Zab 40 — 38 2/3 — 36 2/3.

Pénzkelet: július 2kán. 5 pCtes status köt. 104; — 4 pCtes 99 4/5; — 3 pCtes 75 1/4; — 1834iki: 571 1/4; m. kir. kamarai 2 pCtes kötelezvény 55 1/4; Bankrészevény 1358 p. p.

Dunavízálás: július 3kán 8' 1" 9" — 4kén 7' 9" 6" — 5kén 7' 6" 3" 6kán 7' 6" 0"